

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

תוכן עניינים

- א. השוחט את הבכור ונודע שלא הראהו מה שאכלו אכלו ויחזיר להם הדמים ומה שלא אכלו הבשר יקבר ויחזיר את הדמים.....2
- ב. וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה מה שאכלו אכלו ומה שלא אכלו הם יחזירו לו את הבשר והוא יחזיר להם את הדמים מכרוהו לעובד כוכבים או הטילוהו לכלבים ישלמו דמי טרפה ... המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בכור פירות ונמצא טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים 3
- ג. יין נסך שנפל לבור ... ימכר כולו לעובדי כוכבים חוץ מדמי יי"נ שבו.....4
- הדרן עלך כל פסולי המוקדשין.....7
- פרק שישי.....7
- א. על אלו מומין שוחטין את הבכור נפגמה אזנו מן החסחוס אבל לא העור נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא כרשינה או שיבשה איזהו יבשה כל שתנקב ואינה מוציאה טיפת דם ... יבשה שתהא נפרכת.....7
- ב. חוטין החיצונות שנפגמו ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו אין נפגמו ונגממו לא.....9
- ג. ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' בבעלי מומין הכתוב מדבר ... יצתה זו שאינה קריבה היום אלא למחר.....10
- ד. סדק ופגימה בין בידי שמים בין בידי אדם וכמה שיעור פגימה כדי שתחגור בה ציפורן.....12
- ה. כמה נקיבת האוזן מלא כרשינה.....13
- ו. ואיזו היא יבשה שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה כדי שתהא נפרכת.....13
- ז. מרצע מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת.....14
- ח. אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ט. השדרה והגולגולת שחפרו כמה חסרון בשדרה ולא יהא מטמא באהל ... חוליא אחת ובגולגולת ... כסלע 15

י. מאור שלא נעשה בידי אדם שיעורו מלא אנרוף גדול וזהו אנרופו של בן אבטיח א"ר יוסי וישנו כראש גדול של אדם נעשה בידי אדם שיעורו כמלא מקדח גדול של לשכה שהוא כפונדיון של האיטלקי 16

דף לז.

א. השוחט את הבכור ונודע שלא הראהו מה שאכלו אכלו ויחזיר להם הדמים ומה שלא אכלו הבשר יקבר ויחזיר את הדמים

השוחט הבכור¹ שלא על פי מומחה ומכרו, אפי' אם מראהו לחכם אח"כ ומצא בו מום², קנסוהו שיחזיר להם הדמים בין אכלוהו בין לא אכלוהו, ומה שלא נאכל ממנו יקבר, וכל שכן שאם לא אכלוהו יקבר י"א שיקבא על ידי

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד שי ב, והו"מ רלד א

² ואף על גב דבזה אסור משום גזירה לחוד ובסי' קי"ט לעיל כתב דכל שאיסורו מדברי סופרים מה שאכל אכל מ"מ כיון שאיסור הנאה הוא אפי' בדברי סופרים מחזיר הדמים כמבואר שם. ט"ז ב, ורבותא קמ"ל, דאע"פ דיכול להיות שיש בה מום, מ"מ כיון דסתם בהמה בחזקת שאין בה מום וממילא אסורה דאורייתא, ועוד, דבכור שלא נבדק אף על פי שנתודע אח"כ שהיה בו מום אפי' הוא אסור בהנאה מדרבנן כדאיתא במשנה פרק עד כמה [בכורות כ"ח ע"א], וכתבו הטור ביו"ד סימן ש"י, וכיון דהיה אסור בהנאה אין מנכה לו מן הדמים וכמ"ש בסוף סימן זה [סעיף ד']. סמ"ע שם א ועיין חבל יוסף שם שכתב נ"מ בין הטעמים שנפקא מינה בשוגג, דקנסא נראה דלא שייך בשוגג וכן כתבו האחרונים ביו"ד סימן קי"ט [ט"ז סקי"ד, ש"ך סקכ"ח, ועוד], עיין שם, אבל אי אינה אכילה כלל בשוגג נמי הוה כנאבד מחמת המום בסימן רל"ב [סי"ח] דההפסד על המוכר. עוד יש לומר דבקנסא לא קנסו בנו אחריו, וכדלקמן סימן שפ"ח סעיף ב' בהג"ה לענין גרמי, עיין שם. ועיי"ש עוד נ"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

המוכר ודמי המירחא עליו³. וי"א⁴ שיקבר על ידי הלוקחים ולא יחזירו למוכר.

ב. וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה מה שאכלו אכלו ומה שלא אכלו הם יחזירו לו את הבשר והוא יחזיר להם את הדמים מכרוהו לעובד כוכבים או הטילוהו לכלבים ישלמו דמי טרפה ... המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בכור פירות ונמצא טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים

וכן השוחט⁵ פרה ומכרה ואכל הלוקח קצת ממנה ונודע אח"כ שהיא טריפה, מה שאכל אכל ויחזיר לו הדמים, ומה שעדיין לא אכל יחזיר לו הבשר, והוא יחזיר לו הדמים⁶. ואם הלוקח עירבו ובישלו עם כשירות חייב המוכר לשלם לו⁷.

³ נראה דיחזיר למוכר והמוכר יקברנו לא מבעיא אם המוכר חפץ בכך פשיטא דחייב לתת לו דהוא רוצה לקיים המצוה כההיא דפ' החובל (דף צ"א) שורי הרגת אתה אמרת לי להורגו פטור ומוקי לה בשור העומד להריגה וקא טעין ליה אנא בעינא למיעבד מצוה בממוני ה"נ כן הוא בבשר זה העומד לקבורה ואם אינו חפץ בכך מ"מ המירחא עליו כיון שהוא הגורם לזה וא"ל דלא יתן לו כיון שהוא נחשד על כך דלא נחשד לאכלו או שימכרנו לאחר אחר שאוסרו עליו ואף על פי שמתחלה מכרו באיסור לא דמי קודם שאסרוהו עליו דהיה סבור שיש היתר לשחוט על פי מום שלא הראה לחכם ואי ידעינן ביה דמזיד הוא נראה דבזה ודאי מכריזין עליה שלא לקנות בשר ממנו כמבואר בסימן קי"ט במכר דברים אסורים בסעיף ט"ז ועל אכילה פשיטא שלא נחשד שיאכלנו דמבואר שם בסעיף ב' דחשוד למכור איסור מותר לאכול עמו דאינו נחשד על אכילה בשביל כך. כנ"ל. ט"ז ג

⁴ שלא האמינו לו ע"ז שמא ימכרנו לגוים ויהנה ממנו והוא אסור בהנאה. סמ"ע שם ב

⁵ שו"ע ונו"כ חו"מ שם ב

⁶ הטעם, מפני דקנסו משום שהכשיל לישראל באיסור דאורייתא, ועוד דאין ללוקח הנאה באכילת איסור דאורייתא אף שהיה שוגג, משא"כ באיסור דרבנן, סמ"ע ד.

⁷ נתיח"מ ג וביאר שבאיסור דרבנן א"צ שום כפרה וכאילו לא עבר דמי. תדע, דהא אמרינן בעירובין דף (מ"ז) [ס"ז ע"ב] בדרבנן עבדינן עובדא והדר מותבינן תיובתא, ואילו היה נענש על השוגג היאך היה מניחין לו לעבור ולקבל עונש, אלא ודאי דאינו נענש כלל על השוגג באיסור דרבנן והרי הוא להאוכל כאילו אכל כשירה, והרי נהנה כמו מן הכשירה, ומש"ה צריך לשלם כל דמי הנאתו כמו בזה נהנה וזה חסר מועט, דכללא הוא דצריך לשלם כפי מה שנהנה, משא"כ באיסור דאורייתא שמקבל עונש על השוגג וחסרונו גדול מהנאתו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ואם מכר הלוקח מבשר זה של טריפה לגוים או שהאכילו לכלבים, יחשבו עם הטבח מה שהיה שוה הטריפה ומחזיר לו הטבח את המותר, כלומר שיחשבו כמה קיבל בעד הבשר שמכר ויחזיקנו הלוקח בידו במקום המעות שנתן להטבח, ומה שיחסר לו ימלא הטבח המותר⁸.

וכן הדין בכל המוכר דבר שאיסור אכילתו מן התורה כגון פירות ונמצאו טבילים וכדומה.

אבל המוכר לחבירו⁹ דבר שאיסור אכילתו מדברי סופרים ונודע אחר כך, אם אותו הדבר עדיין קיים כשנודע, מחזיר אותו ונוטל דמיו, ואם אכלו, אכל ואין המוכר מחזיר לו כלום¹⁰ אפילו המותר משווי האיסור¹¹, הואיל ונהנה בעד מעותיו¹².

מכר לו בהמה שלא נבדקה כראוי מטריפות הסירכות בריאה, הרי היא כאיסור מדברי סופרים שהבדיקה היא מדבריהם¹³.

ג. יין נסך שנפל לבור ... ימכר כולו לעובדי כוכבים חוץ מדמי יי"נ שבו

כבר התבאר במסכת ע"ז דף עג: עד. שייין שנתנסך¹⁴ לע"ז ונתערב בו יין של היתר אפילו כל שהו, כולו אסור בהנאה¹⁵.

⁸ סמ"ע שם ג

⁹ שו"ע ונו"כ חו"מ שם ג

¹⁰ הש"ך ביו"ד סי' קי"ט ס"ק כ"ז הקשה עליהו דנאחזק דלא קנסוהו כיון שהוא מדרבנן מ"מ למה אין המוכר מחזיר לו כלום יחזיר מה שקיבל יותר מדמי הטריפה שהוא חייב מדינא ולא מצד הקנס, לכך כתב דהטעם הוא דהם לא גזרו איסור כדי להוציא ממון דלענין ממון אוקמה אדין תורה, והוכיח כן מלשון הרב המגיד (פט"ו ממכירה הי"ד) יע"ש. והרב פרי חדש שם כתב עליו ואינו מחזור אצלי דהא כי איתא בעינא מהדר למרא משום מקח טעות, ועיקר קושיתו אינו כלום דמה שכתב המחבר שאינו מחזיר לו כלום מיירי במידי דכי הוי מהדר ליה בעינא ולא אכל ליה הוי מזדיבין כמה שמכרו כגון שנבינת עכו"ם שאסורה מדברי סופרים ונבינת ישראל שוים במקח אחד, אבל בטבל דרבנן או טריפות מחמת איסור דרבנן הדבר ברור שמנכה לו ההפרש שבין כשירה לטריפה וכן בטבל מנכה לו מה שהיה צריך לתקנם, יע"ש. ושער המשפט שכתב ליישב ש"ך

¹¹ נתיב"מ שם ה

¹² דדוקא במכשול דאיסור דאורייתא קנסוהו, ועוד, דאין אכילת האוכל מחשב לו הנאה, ואדרבה מצער הוא לו שעבר על איסור דאורייתא באכילתו אף שהיה שוגג, משא"כ באכל איסור דרבנן וק"ל. סמ"ע שם ד

¹³ משמע מזה דאם הי' הבדיקה מדאורייתא אף דהוא אסור רק מספק דאורייתא מ"מ דינו כודאי איסור. דמה שאכלו אכלו. ויחזיר להם הדמים. חי' רע"א שם

¹⁴ שו"ע ונו"כ קלד א

¹⁵ דהואיל ואית ביה ליתא דע"ז החמירו בו לאוסרו בהנאה במשהו. לבוש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כשההיתר עומד במקומו והאיסור בא עליו, ההיתר מבטל האיסור¹⁶ אא"כ נופל בבת אחת כדי נ"ט לפיכך אם עירה יין נסך מצרצור קטן כלומר פך¹⁷ או בקבוק, לתוך בור של יין אפילו עירה כל היום כולו¹⁸, ראשון ראשון¹⁹ בטל²⁰ ומותר אפילו בשתייה, ואינו חוזר וניערור לאסור כשמתרבה כל זמן שיש ששים בהיתר לבטלו²¹.

ואם עירה מחבית יין ליין, לא שנא עירה מהמותר לאסור או מהאסור למותר הכל אסור, מפני שעמוד הקילוח היורד בבת אחת מפי החבית הוא גדול, ואינו מתבטל אפילו יש ששים בהיתר לבטלו משום חומרא דדיין נסך²², ובהפסד מרובה יש להיתר²³. ואם אינו בבת אחת שנפסק הקלוח אין היין שבחבית חבור ליין שבבור וכיון שבאותו שנפל לבור ליכא כדי נ"ט בטל כמו בצרצור²⁴.

וכל זה בודאי יינם²⁵ אבל סתם של עובדי עבודה זרה, אף על פי שאסור בהנאה לא החמירו בתערובתו כמו בדין נסך גמור, ואינו אוסר תערובתו במשהו אלא בשתייה

¹⁶ בשוגג אבל במזיד הוי מבטל איסור לכתחלה ודינו כמו שנתבאר לעיל סי' צ"ט סעי' ה'. יין המשמח סוף ס"ק ד'

¹⁷ ש"ך ב

¹⁸ עי' ביין המשמח ס"ק ב' וס"ק ו' שהעלה דמ"מ אין להקל בקילוח מרובה מפי צרצור רק בהפסד מרובה דוקא עיין שם באריכות ועי' בכנה"ג בהגהות הטור אות א'.

¹⁹ עיין בספר תפארת ישראל על משניות פאה פ"ז משנה ח' שכתב דדוקא בלח בלח אמרינן קמא קמא בטיל מדמתערב מיד בכלול דבלח יש בילה משא"כ בלח ביבש ע"ש.

²⁰ כתב הר"ן אף על גב דקי"ל ניצוק חיבור שאין הניצוק חיבור אלא לומר שאותו היין שלמעלה דינו כאותו היין שנתערב למטה והרי הוא כמוהו וכיון שאותו שנופל למטה נתבטל ונעשה היתר היאך יאסור היין שלמעלה ודלא כהראב"ד דמפרש דמיירי במקמף קטופי ע"כ ומביאו ב"י וד"מ בקצרה וכ"כ הרא"ש פרק בתרא דעבודת כוכבים גבי מחלוקת רש"י ור"ת בניצוק חיבור וז"ל דאע"ג דניצוק חיבור הכא לא הוי חבור כיון דאפילו שותת כל היום כולו בזה הענין ונתערב כולו הוי ראשון ראשון בטל ואין סברא להחמיר בניצוק יותר ממעורב. ש"ך שם ג

²¹ כ"כ הלבוש וכ"כ בש"ך יח אך לשון המחבר משמע אפילו ליכא ס' כיון דקמא קמא בטיל.

²² שמפני שנהגו לערות יין לבור על ידי חבית גדולה כיון שסוף היין שבחבית לירד על ידי כל זה ודרכו בכך א"א לומר בו ראשון ראשון בטל שכל שעומד ליפול ולהתערב חשיבנא ליה כמעורב כבר משא"כ בצרצור קטן שמפני שאין דרך לערות בכלי כיוצא בו לבור אין אנו רואים כנפל וכמעורב אלא מה שירד כבר מש"ה אמרי' בכל כלי כיוצא בו ראשון ראשון בטל. ש"ך שם ה מהר"ן

²³ מיהו בהפסד מרובה וכה"ג יש לסמוך אהרמב"ן והרא"ש וטור דס"ל דבהיתר לתוך איסור נמי אם נפל בבת אחת ויש ס' מותר אלא כשנפל מעט אמרי' ראשון ראשון בטיל ואפילו ניתוסף אח"כ היתר ונתרבה עד ס' אין חוזר וניערור אף על גב דבשאר איסורין וכן יין במים היה חוזר וניערור. ש"ך שם א

²⁴ ש"ך שם ו

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ולא בהנאה. ומוכרו כולו לגוים ולוקח דמי היין האסור שבו ומשליכו לים המלח או שמוכרו חוץ מדמי איסור שבו²⁶, ויהנה בשאר המעות²⁷.

וכל יין שאינו אסור אלא בשתייה אינו אוסר תערובתו אלא בששים. ולפיכך בזמן הזה כל סתם יינם בטל בששים²⁸. ומוכרו כולו לגוים ולוקח דמי היין האסור שבו ומשליכו לים המלח ויהנה בשאר המעות.

ואם נתערבה²⁹ חבית של יין נסך גמור, בין חביות כשרים ואינו מכירו, כולם אסורים בשתייה ומותרים בהנאה, שהואיל ולא נתערב גוף היין ביין נסך לא החמירו בו כל כך³⁰, אלא מוכרן כולן לגוים ומוליך דמי אותה חבית לים המלח, אך כל עוד לא מכר אסור בהנאה³¹. או מוכר אותם חוץ מדמי איסור שבו³².

שאיין בו ממשות האיסור כגון שנתן יין בקנקנים של עובד כוכבים הכל מותר בהנאה שאין כאן דמי האיסור³³.

והא דחבית של יין נסך אוסר כל החביות שנתערבה בהן, היינו דווקא בחביות גדולות שחשובות ואינן בטלות, אבל אם הם קטנים ואינם חשובים, חד בתרי בטל, כמו בשאר איסורים דביבש בטלים ברוב.

ואפילו בגדולות נמי אם נפל אחד מן התערובת לים או נשרף הותרו כל האחרים, דתלינן האיסור בזה שנפל או נשרף,

ויין שנאסר על ידי נצוק חיבור אם יש בכלי התחתון ששים היתר כנגד האיסור שניהם מותרין, ואם אין בתחתון ששים אלא עם מה שבעליון, העליון מותר והתחתון אסור, שמה שבתחתון מצרף עם העליון להתירו, שכאיסורו כך התירו, שגם איסורו מן חיבור התחתון יבא לו, אבל מה שבעליון אין מצרף עם התחתון לבטל האיסור שבתוכו להתירו, דהוי ליה קולא יתירה.

²⁶ שכשמוכר לעובד כוכבים חוץ מדמי איסור שבו מותר דשוה בכל מילי להולכת הנאה לים המלח. ש"ך ט יב

²⁷ כ"כ בלבוש ודלא כב"ח וכ"כ בש"ך טו ואני חוכך בזה דהא במקום שאין הפסד קי"ל דאין חילוק בין זמן זה לזמן הש"ס וכדלעיל סי' קכ"ג וקכ"ד וקכ"ה וכמה דוכתי וא"כ הכא דמדינא סתם יינם אינו בטל בס' א"כ בזמן הזה הא דבטל ומותר אפילו בשתיי' היינו משום הפסד אבל איך יהנה לכתחלה מהיין נסך שנפל לשם אלא יוליד הנאה לים המלח ומותר בשתייה

²⁸ רמ"א שם וש"ך שם א

²⁹ רמ"א שם

³⁰ אבל אם נתערב גוף ודאי יינם ביין לא מהני לא הולכת הנאה לים המלח ולא מכירה לעובד כוכבים חוץ מדמי איסור שבו. ש"ך שם יא

³¹ ש"ך ז

³² ש"ך ט יב

³³ ש"ך שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

פרק שישי

**א. על אלו מומין שוחטין את הבכור נפגמה אזנו מן החסחוס
אבל לא העזר נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא
כרשינה או שיבשה איזהו יבשה כל שתנקב ואינה מוציאה
טיפת דם ... יבשה שתהא נפרכת**

המומין הפוסלים³⁴ באדם ובבהמה חמשים ומהן חמשה באוון. ואלו הן:

הראשון – מי שנפגם דהיינו שנחסר מסחוס אזנו והוא תנוך האוון דהיינו החלק הפנימי שיש בו קשיות ודומה לעצם³⁵ ונפגם כדי שתתגור הצפורן בפגם³⁶, אבל העזר המוקף לסחוס האוון והוא האליה הרכה של האוון שהוא

³⁴ רמב"ם ביאת המקדש פ"ז ה"א וה"ב ערוך השולחן ביאת המקדש סי' מו סעי' א
³⁵ "תנוך און הוא אשר נרשום לך עתה, וזה שגשם [מוקף בולט] יצא על שטח האוון ממה שימשך לפנים כאשר יגע בו האדם ימצאוהו חזק דומה לעצם, ומחוץ הוא בשר רך מקיף בסביב האוון כולה והפנימי הוא תוך האוון, ולזה הנשם אשר מחוץ יהיה תכלית האוון הקערורה, וזהו תנוך און אשר על איזה חלק שיודמן ממנו או על כולו יזה השמן והדם והוא אמרם תנוך און זה גדר האמצעי" (רמב"ם פירוש המשניות נגעים פ"ד מ"ט) "לכאורה נראה לפרש דתנוך קרי עצם. לפי שהוא גשם חזק דומה לעצם. כמו שהעתיק מלשון הרמב"ם בריש פרקין. אבל הרמב"ם כתב וז"ל ענין עצם הוא גוף אחד וגולם אחד כמו שנמל גולם א' רך וכפלו. גזור ממה שנא' (שמות כ"ה) ובעצם השמים למוהר. ע"כ. טעמו שאע"פ שהוא דומה לעצם זה מחמת חזקו. אבל אינו עצם [באמת]" (תוי"ט בכורות פ"ו מ"ט)

³⁶ דהיינו שתתעכב הצפורן אם יעבירה על הפגם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

בשר רך מקיף לכל³⁷ האוזן כולה³⁸ אין בו מום³⁹ בין ניקב בין נסדק. כיון שחוזר לבריא אותו.

השני – מי⁴⁰ שנסדק⁴¹ סחוס אזנו בכל שהוא אע"פ שלא חסר ודוקא אם נסדק כל שפת הסחוס אבל באמצע אינו מום.

השלישי – מי⁴² שניקב סחוס אזנו באמצע⁴³ כגודל גרגיר של כרשינה⁴⁴ בין נקב עגול בין נקב ארוך אם יש בכולו כדי להצטרף בחללו כשיעור גרגיר של כרשינה⁴⁵ ה"ז מום⁴⁶ אמנם אם רק ע"י שימתחו את העור יגיע לכדי נקב בכרשינה אינו מום⁴⁷.

הרביעי – מי שיבשה⁴⁸ אזנו כדי שתנקב ולא תוציא דם, ושיעורו כמלא כרשינה⁴⁹ כדין ניקב סחוס אזנו באמצע. וי"א⁵⁰ ששיעור היבשות הוא כדי שיהא נפרך בציפורן דהיינו שתעשה פתיתים אם ימשמשו בה.

³⁷ אבל בטור יו"ד סי' שט משמע שנקט שהוא רק העור הרך בתחתית האוזן וז"ל "וכיצד צרימת האוזן שנפגמה בחסרון עד שתתגורר בה הציפורן מן הסחוס פירוש התנוך ולא מן העור שבשפת האוזן בין שנפגמה בידי אדם בין שנפגמה בידי שמים" ועיין תו"ט בכורות פ"ו מ"א ועיין חזו"א ברמב"ם כאן שכתב שאין בזה מלוקת אלא הכונה לבשר הרך רק שלמטה הוא רחב ולמעלה הוא צר

³⁸ וכן משמע במהר"י קורקוס

³⁹ משמע שאינו מום כלל וכן משמע בר"ב שם מ"א אמנם עיין במהר"י קורקוס שכתב דבגמ' משמע שהוא מום עובר ואפשר שלרמב"ם היתה גירסא אחרת

⁴⁰ שם ה"ג ערוה"ש שם סעי' ב

⁴¹ דהיינו שלא נחסר ובזה שונה מנפגם ערוה"ש שם סעי' ב

⁴² שם

⁴³ שאם היה בצד הוי נסדק שפוסל בכל שהוא ערוה"ש שם ועיין לקומי הלכות בכורות לו ע"ב בעין משפט אות ה שתמה על הרמב"ם אמאי לא הזכיר בעיא דגמ' אם בעינן שהכרשינה נכנס ויצא בחור

⁴⁴ עיין מהר"י קורקוס

⁴⁵ ועיין בליקומי הלכות בכורות פ"ז עמ' 3 אות ה דבמ' נסתפקו אם כשיעור כרשינה ממש או כשיעור שכרשינה נכנס ויצא בריוח ומסתברא דאזלינן לחומרא ועיין מהרי"ק קורקוס ועיין דברי המודות על הרא"ש פ"ז אות ב ועיין תפארת ישראל על המשנה פ"ו אות ה שכתב שיעור שכרשינה נכנס ויצא בנקב ועיין חזו"א על הרמב"ם שם

⁴⁶ עיין ליקומי הלכות שם צ ע"א אות ז

⁴⁷ חזו"א על הרמב"ם שם

⁴⁸ שם ושם סעי' ג

⁴⁹ עיין בערוה"ש שם שבתחילה רצה לומר בכל שהוא אבל הוכיח מלשון המשנה "ניקבה מלא כרשינה או שיבשה" ששיעורם שווה

⁵⁰ טור יו"ד סי' שט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

החמישי – מי שהיתה אזנו⁵¹ כפולה לשתיים, אפילו הגדי שדרך אזניו להיותן נוטות וכפולות ובלבד שיהיו לו שני סחוסין⁵², אבל אם אין לה אלא סחוס אחד והרי הוא כגוף אחד שנכפל כשר. וי"א שפי' אזנו כפולה לשתיים הוא שיש לו שתי אזנים מצד אחד אוזן בתוך אוזן ואין לה אלא תנוך אחד, שנכפל תנוך העליון לתוכו ונתחבר למטה, הוי מום ואם התנוכים מובדלים למעלה כשר⁵³.

ב. חוטין החיצונות שנפגמו ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו אין נפגמו ונגממו לא

כבר התבאר לעיל דף לה: ששיניים החיצונות⁵⁴ שבאמצע הפה⁵⁵ שניקבו או שנפגמו אע"פ שנשאר מקצתן או שנגממו, שניכר החסרון בהם אע"ג שלא נעקר לגמרי הרי הם מום לבכור.

אבל שיניים הפנימיות והם השיניים הגדולות דוקא אם נעקרו הוי מום, שהרי רק בעת שפותחת פיה וצווחת הן נראין חסרין, ואם לא נעקרו לגמרי אינן נראים חסרים.

דף לז:

⁵¹ ר"ב מסכת בכורות פרק ו משנה ט ותוי"ט שם

⁵² במשנה בכורות פ"ו מ"ט איתא און הגדי שהיתה כפולה, אמרו חכמים, בזמן שהיא עצם אחד, מום. ואם אינה עצם אחד, אינה מום. ופי' ברמב"ם בפירוש המשניות שם "ענין עצם הוא גוף אחד וגולם כמו שנמל גולם רך וכפלו גזור ממה שנאמר וכעצם השמים למוהר" וזהו מש"כ הכא כתב בב"י סימן ש"ט דנראה שהוא מפרש בזמן שהיא עצם אחד. היינו לומר שהאוזן הנוסף הוא עצם אחד בפני עצמו. ובזמן שאינו עצם א' היינו לומר שהאוזן הנוסף אינו עצם בפני עצמו ועיי"ש בתפארת ישראל שכתב שהיא דעה שלישית דהיינו שכל אוזן הוא גוף אחד בפני עצמו

⁵³ וכתב שם בר"ב "ומעמא לא אתפרש. ומכל מקום לא דמי לבעל חמש רגלים, דאוזן בתוך אוזן אינו נראה כל כך" ולרמב"ם אפשר שמום כה"ג פסול

⁵⁴ שם ה"ג ושם סעי' ח

⁵⁵ וכתב רבינו בפ"י המשניות וז"ל הם שני החוטמים הבולטים בגופו של חיך קרוב לשיפוי כובע והם נראין לעין בשעה שפותח פיו וחוטמים הפנימיות הם הפיקות והן הנה שקורא ר' חנינא מתאימות מפני שהן מזדווגות וי"א חטיו שיניו וחטיו הפנימיות הטוחנות עכ"ל אמנם רש"י ז"ל פי' החוטין לפי שבבהמה אין שיניים ונראים החוטמים משא"כ באדם עיין שם מ"ג א'. הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ג. ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' בבעלי מומין הכתוב מדבר... יצתה זו שאינה קריבה היום אלא למחר

המקדיש בהמה⁵⁶ תמימה למזבח ונפל בה מום ונפסלה הרי זו נערכת ונפדית, ועל זה נאמר (ויקרא כז פסוק יא) וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה' וְהָעֶמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן וַיָּבִיֵא בִרְמִיָּה קָרְבָּן אַחֵר כְּמוֹתָהּ.

ומצות עשה⁵⁷ הוא לפדות קדשים שנולד בהן מום ויצאו לחולין ויאכלו שנאמר (דברים יב פסוק טו) רַק בְּכָל אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר וְגו', מפי השמועה למדו שהכתוב מדבר בפסולי המוקדשין שיפדו, וכבר ביארנו בערכין שזה שנאמר ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנו קרבן לה' שהוא מדבר בבעלי מומין שנפדו

ודקא בעלת מום קבוע נפדית אך אינה נפדית על מום שאינו קבוע⁵⁸.

המטיל⁵⁹ מום בקדשים כגון שסימא עינו⁶⁰ או קטע ידו לוקה שהרי נאמר בקרבן (ויקרא כב פסוק כא) כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בוֹ, מפי השמועה למדו שזה אזהרה שלא יתן בו מום⁶¹.

⁵⁶ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יא

⁵⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה י

⁵⁸ רדב"ז ערכין שם וזהו שכתב רבינו ונפל בה מום ונפסלה וכי לא ידענא דאם נפל בה מום נפסלה אלא שנפסלה לגמרי והיינו ע"י מום קבוע.

⁵⁹ רמב"ם איסורי מזבח פ"א ה"ז

⁶⁰ ודוקא מום, אבל אם עשה קדשים מחוסר אבר מבפנים או טריפה או שאר דברים שפוסלים הקרבן בודאי אינו לוקה, כי כל מום כתיב, אבל אלו כולן לאו בכלל מומין הם כמבואר בר"מ שם פ"ב ה"א א"כ אין לוקין, רק אסור משום הפסד קדשים אבל אין לוקין (מנחת חינוך רפז אות א)

⁶¹ ועיין מנחת חינוך שם אות ז שהסתפק אם מטיל מום בקדשי גוים עובר משום לאו זה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ודווקא⁶² אם הטיל מום קבוע אבל אם הטיל מום שאינו קבוע⁶³ אינו לוקה כיון שלכשיעבור המום יהיה הקרבן כשר⁶⁴. וי"א⁶⁵ שאפשר שלוקה.

וכבר התבאר במסכת זבחים דף מט. שכל המקדיש⁶⁶ בהמה שיש בה מום לגבי המזבח עובר בלא תעשה, ולוקה על הקדשו כיון שע"י דיבורו יוצא מחול לקודש⁶⁷, שנאמר (ויקרא כב פסוק כ) כל אִשֶּׁר בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרִיבוּ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לַמִּזְבֵּחַ שֶׁזוֹ אִזְהָרָה לַמִּקְדָּשׁ בְּעֲלֵי מוֹמִין.

⁶² רדב"ז שם

⁶³ כגון שהכהו על עינו מכה שגרמה שירדו מים שאינם קבועים שהוא מום שאינו קבוע (רדב"ז שם) ועיין תוס' בכורות ל"ח ע"ב ד"ה וסימנך, מסתפקין אם מום עובר הוא שעובר מעצמו אבל אם עובר על ידי רפואה הוי מום קבוע, או אפשר כיון דעובר אפילו על ידי רפואה מ"מ הוי מום עובר, ולא נקרא מום קבוע רק אם אינו עובר כלל אפילו על ידי רפואה. ועיין במהרי"ט אלנאוי [הלכות בכורות פ"ו אות נ"ג]

⁶⁴ ועיין מנחת חינוך רפז אות א שכתב כן בדעת הרמב"ם ועי"ש שכתב שאפשר שלדעת הרמב"ן לורה ואכמ"ל

⁶⁵ כן משמע מחזו"א שם פ"ב הט"ו שכתב שהמטיל בום עובר בבעל מום עובר לוקה וא"כ כ"ש בתמים

⁶⁶ רמב"ם איסורי מזבח פ"א ה"ב

⁶⁷ ולהכי לא הוי לאו שאין בו מעשה שאע"ג שאינו אלא דיבור עכ"פ כיון שע"י דיבורו אתעבד מעשה שיוצא מחול לקודש חשיב יש בו מעשה. ערוך השולחן העתיד שם סי' נ סעי' ד בשם הלח"מ. ועיין מנחת חינוך מצוה רפה אות ד שכתב "ובאמת משכחת לה גם בלאו הזה דלא יהיה קדוש אלא במעשה ולוקין עליו, כגון שני שעירי יום הכיפורים שהגדיל עליהם ואחר הוא בעל מום, ושם לא משכחת שיהיה קדוש בפה רק על ידי הגדלה, עיין ביומא מ' ע"ב הגדול עושהו חטאת ואין השם עושהו חטאת, וכן פסק הרמב"ם פ"ג מעבודת יום הכיפורים ה"ג דהגדלה מעכבת, א"כ אין לך מעשה גדול מזה, וקודם שהגדיל בודאי אינו חייב משום בל תקדיש לדברי הכל כמבואר בתמורה ו' ע"ב, א"כ אם הגדיל על בעל מום חייב מלקות משום בל תקדיש" ועי"ש אות ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

י"א⁶⁸ שעובר אם הקדיש בעל מום עובר כמו שעובר אם הקדיש בעל מום קבוע. וי"א⁶⁹ שאינו עובר על הקדישו.

ד. סדק ופגימה בין ידי שמים בין ידי אדם וכמה שיעור פגימה כדי שתחגור בה ציפורן

כבר התבאר שמום באוון הוא מי שנפגם דהיינו שנחסר מסחוס אזנו והוא תנוך האוון דהיינו החלק הפנימי שיש בו קשיות ודומה לעצם⁷⁰ ונפגם כדי שתחגור הצפורן בפגם⁷¹, אבל העור המוקף לסחוס האוון והוא האליה הרכה

⁶⁸ עיין במנחת חינוך מצוה רפה אות א שדייק מלשון הר"מ "אם הקריבו", משמע דבל תקדיש אינו עובר, אך עיין בכסף משנה שם דאיכא למימר כיון דהתורה הקפידה על בעל מום עובר לענין זביחה כמו בעל מום קבוע ילפינן מיניה דהוא הדין לשאר לאוויין עכ"ל, וא"כ נראה דגם כן לענין לאו דבל תקדישו עובר. וכן מביא אחר זה בשם הרמב"ן שם דאינו מונה בעל מום עובר בלאו מיוחד וכתב דעובר בחמשה שמות ובל תקדיש בכלל, עי"ש. ונראה דאין הר"מ חולק על זה אמנם מדברי החינוך שכתב בלאו דבל תקדיש (מצוה רפה) דנוהג אף בזמן הזה וגבי איסור שחיטת זריקת והקרבת בעלי מומים כתב שאינו נוהג אלא בזמן הבית (מצוות רפה ורפט ורצ) וגבי הלאו כאן דמום עובר (מצוה תצד) כתב שלא נקריב קרבן שיש בו מום עובר, ומסיים ונוהג איסור זה בזמן הבית כי אז בדינו להקריב קרבנות ואם יש איסור בל תקדיש גם במום עובר א"כ שייך גם בזמן הזה ונשאר שם במנחת חינוך בספק בדעת הרמב"ם והחינוך "דבעל מום עובר כיון דנפקא מלאו דפרשת שופטים אפשר באמת אינו עובר על הקדש לבד, נהי דעל עבודות לאחר השחיטה דהיינו זריקה והקטרת אימורין עוברים על הלאו, דהם כל שכן משחיטה דהם עבודות חמורות, אבל על הדיבור שהקדיש לא נוכל לילף אי לאו דגלי קרא בהדיא. ואפשר כיון דמום עובר הוא קל, דיכול לבוא לידי הקרבה אינו עובר על הקדשו, ואפשר שכן דעתם, וצ"ע" אבל עיין בחזו"א תמורה סי' לא ס"ק ד הביא מגירסת השיטה מקובצת בתמורה דף ו ע"ב דמוכח שאין הבדל ועובר משום בל תקדישו גם במום עובר וכן הוא בילקוט שמעוני רמז תרמא

⁶⁹ כך משמע בירושלמי נזיר פ"ה ה"א
⁷⁰ "תנוך און הוא אשר נרשום לך עתה, וזה שגשם [מוקף בולט] יצא על שטח האוון ממה שימשך לפנים כאשר יגע בו האדם ימצאוהו חזק דומה לעצם, ומחוץ הוא בשר רך מקיף בסביב האוון כולה והפנימי הוא תוך האוון, ולזה הגשם אשר מחוץ יהיה תכלית האוון הקערורה, וזהו תנוך און אשר על איזה חלק שיודמן ממנו או על כולו יזה השמן והדם והוא אמרם תנוך און זה גדר האמצעי" (רמב"ם פירוש המשניות נגעים פ"ד מ"ט) "לכאורה נראה לפרש דתנוך קרי עצם. לפי שהוא גשם חזק דומה לעצם. כמו שהעתיק מלשון הרמב"ם בריש פרקין. אבל הרמב"ם כתב וז"ל ענין עצם הוא גוף אחד וגולם אחד כמו שנמל גולם א' רך וכפלו. גזור ממה שנא' (שמות כ"ה) וכעצם השמים למוהר. ע"כ. טעמו שאע"פ שהוא דומה לעצם זה מחמת חזקו. אבל אינו עצם [באמת]" (תוי"ט בכורות פ"ו מ"ט)

⁷¹ דהיינו שתתעכב הצפורן אם יעבירהו על הפגם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

של האוזן שהוא בשר רך מקיף לכל⁷² האוזן כולה⁷³ אין בו מום⁷⁴ בין ניקב בין נסדק. כיון שחוזר לבריאותו.

ה. כמה נקיבת האוזן מלא כרשינה

ועוד באוזן מי⁷⁵ שניקב סחוס אזנו באמצע⁷⁶ כגודל גרגיר של כרשינה⁷⁷ (בערך 5 מ"מ) בין נקב עגול בין נקב ארוך אם יש בכולו כדי להצטרף בחללו כשיעור גרגיר של כרשינה⁷⁸ ה"ז מום⁷⁹ אמנם אם רק ע"י שימתחו את העור יגיע לכדי נקב ככרשינה אינו מום⁸⁰.

ו. ואיזו היא יבשה שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה כדי שתהא נפרכת

⁷² אבל בטור יו"ד סי' שט משמע שנקט שהוא רק העור הרך בתחתית האוזן וז"ל "וכיצד צרימת האוזן שנפגמה בחסרון עד שתחגור בה הציפורן מן הסחוס פירוש התנוך ולא מן העור שבשפת האוזן בין שנפגמה בידי אדם בין שנפגמה בידי שמים" ועיין תו"ט בכורות פ"ו מ"א ועיין חזו"א ברמב"ם כאן שכתב שאין בזה מלוכת אלא הכונה לבשר הרך רק שלמטה הוא רחב ולמעלה הוא צר

⁷³ וכן משמע במהר"י קורקוס

⁷⁴ משמע שאינו מום כלל וכן משמע בר"ב שם מ"א אמנם עיין במהר"י קורקוס שכתב דבגמ' משמע שהוא מום עובר ואפשר שלרמב"ם היתה גירסא אחרת

⁷⁵ שם

⁷⁶ שאם היה בצד הוי נסדק שפוסל בכל שהוא ערוה"ש שם ועיין לקוטי הלכות בכורות לו ע"ב בעין משפט אות ח שתמה על הרמב"ם אמאי לא הזכיר בעיא דגמ' אם בעינן שהכרשינה נכנס ויצא בחור

⁷⁷ עיין מהר"י קורקוס ועיין בספר בכור קדשים (לר' מרדכי עמנואל) עמ' קסח בשעור הכרשינה

⁷⁸ ועיין בליקוטי הלכות בכורות פ"ז עמ' 3 אות ה דבמ' נסתפקו אם כשיעור כרשינה ממש או כשיעור שכרשינה נכנס ויצא בריוח ומסתברא דאזלינן לחומרא ועיין מהרי קורקוס ועיין דברי חמודות על הרא"ש פ"ז אות ב ועיין תפארת ישראל על המשנה פ"ו אות ה שכתב שיעור שכרשינה נכנס ויוצא בנקב ועיין חזו"א על הרמב"ם שם

⁷⁹ עיין ליקוטי הלכות שם צ ע"א אות ז

⁸⁰ חזו"א על הרמב"ם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ועוד באוזן מי שיבשה⁸¹ אזנו כדי שתנקב ולא תוציא דם, ושיעורו כמלא כרשינה⁸² כדין ניקב סחוס אזנו באמצע. וי"א⁸³ ששיעור היבשות הוא כדי שיהא נפרך בציפורן דהיינו שתעשה פתיתים אם ימשמשו בה.

ז. מרצע מה מרצע מיוחד של מתכת אף כל של מתכת

כבר התבאר במסכת קידושין דף כא: ושבועת דף ד: שעבד עברי שמכרוהו ב"ד ועבד שש ולא רצה לצאת, הרי זה נרצע ועובד עד שנת היובל או עד שימות האדון. כיצד רוצעין⁸⁴ מביאו לב"ד של שלשה ואומר דבריו לפניהם ומגישו לסוף שש אל הדלת או אל המזוזה, נוקב את אזנו הימנית נקב כל שהוא⁸⁵, בגופה⁸⁶ של אוזן מקום הגבוה של האזן שהוא התנוך, במרצע של מתכת דוקא ולא חומר אחר, עד שיגיע לדלת. וי"א⁸⁷ שצריף שיהיה מרצע של מתכת גדול עב וגס.

ח. אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום

⁸¹ שם ושם סעי' ג.

⁸² עיין בערוה"ש שם שבתחילה רצה לומר בכל שהוא אבל הוכיח מלשון המשנה "ניקבה מלא כרשינה או שיבשה" ששיעורם שוה.

⁸³ טור יו"ד סי' שט.

⁸⁴ רמב"ם שם הלכה ט.

⁸⁵ משנה למלך שם.

⁸⁶ נראה דמ"ס הוא וצ"ל בגובה של אוזן כדאיתא להדיא בגמרא, ועי' ספרי ראה אות קנ"א דביום רוצעין ולא בלילה, וצ"ע אמאי השמיטו הרמב"ם, ובמלבי"ם שם ראיתי שפי' לדרשא דביום ולא בלילה, היינו דאם לא אמר אהבתי את אדוני עד הלילה, שהוא כבר אחר כלות ימי העבודה אינו נרצע עיין שם, ודבריו צ"ע דהרי זה דרשין לקמן בספרי מקרא דהעבד עד שיאמר כשהוא עבד וצ"ע. אבן ישראל שם.

⁸⁷ שם המרצע זה מרצע הגדול וכתב הריטב"א דפירוש מרצע גדול היינו שהוא עב וגס והוא עושה נקב גדול כמלא כרשינה ורבינו לא הביא דרשה זו אלא כתב בסתמא ונוקב במרצע משמע דס"ל דאפילו נקב כל שהוא מהני ואפשר דיצא לו משום דר' יוסי בר יהודה ריבה מולקחת אפילו מחט ורבי לא פליג עליה אלא בסול וסירא דלא הוו של מתכת אבל במחט מודה ליה. משנה למלך שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

עוד התבאר בקידושין שם שעבד עברי⁸⁸ כהן⁸⁹ אינו נרצע, מפני שנעשה בעל מום⁹⁰, והרי הוא אומר (ויקרא כה פסוק מא) וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ⁹¹ לחזקה שהיה בה, ואינו שב לשררה שהיה בה. אולם אם כבר היה בו מום הפוסלו משירות בבית המקדש הרי הוא נרצע⁹².

וא"ת במילת היו רוצעין היאך עבד כהן נעשה בעל מום הא אין רוצעין אלא בגובה של אוזן אמר רב חנא בר קמינא לא קשיא כאן לשחוט כאן לפסול מאי כרשינה אמר רב שרביא הינדא בעא מיניה רב הושעיא מרב הונא רבה כרשינה הנכנסת ויוצאה או כרשינה העומדת אמר לו זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דתנן

ט. השררה והגולגולת שחסרו כמה חסרון בשררה ולא יהא מטמא באהל ... חוליא אחת ובגולגולת ... כסלע

⁸⁸ רמב"ם שם הלכה ח

⁸⁹ מכאן ראייה דאף שירות כהן מותר ועוד ראייה מפרק אף על פי לקונה כהן מישראל לא יאכל בתרומה ועוד ראייה מפרק כיצד הרגל א"ל רמי בר חמא לרב חסדא לכי תשמש לי כרוך סודרא ורב חסדא כהן היה כדאיתא בסוטה ועוד ראייה מפרק הזרוע והלחיים א"ל רבא לשמעיה זכה לי במתנתא דבעינא למיכל לישנא בחדל לא מיהו בירושלמי גרסינן מניין דהמשמש בכהונה מעל רבי בא בשם רבי שמואל אמר להם אתם קדש לה' והכלים קדש לה' מה כלים המשתמש בהן מעל אף המשתמש בכהנים מעל וצ"ע: הגהות מיימוניות שם ועיין משנה למלך שהאריך בזה ולחלק בין בחינם ושכר וכהן ע"ה וכהן מיוחד

⁹⁰ ועיין משנה למלך ט ובאחרונים כאן האם נעשה בעל מום בכל שהוא או שחששו שמא יעשה שיעור כרשינה ורק הוא עושהו בעל מום.

⁹¹ ולא ידעתי למה הביאו קרא דוישב דמיירי במכרוהו ב"ד שתים ושלש שנים לפני היובל דהויבל מוציאו וליכא למעוטי מהאי קרא רציעה מכהן היה להם להביא קרא דואיש אל משפחתו תשובו דמיירי בנרצע כדאמרין בגמרא (דף ט"ו) ומהתם מימעיט כהן מרציעה כיון שאינו שב למוחזק שבמשפחתו. משנה למלך שם.

⁹² משנה למלך שם, ועיין או"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

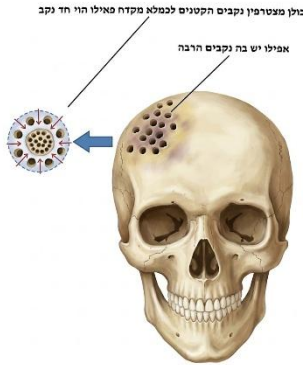
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כבר התבאר במסכת דף מב: ודף מה. שעצמות המת⁹³ שאין עליהם בשר אם נכרת בהן צורת עצמות הרי אלו מטמאין במגע ובמשא ובאהל כמת שלם שאני קורא בהם עצם אדם, ואלו הן העצמות שהן מטמאין כמת: השדרה והגלגולת ורוב בניינו ורוב מניינו.

השדרה כיצד שדרה שהיא שלימה הרי היא כמת שלם ואם חסרה אפי' חוליא אחת מי"ח חליות הרי היא כשאר העצמות הגלגולת כיצד: גלגולת שהיא שלימה הרי היא כמת ואם חסרה כסלע הרי היא כשאר העצמות. היו בה נקבים קטנים כולם מצטרפין לכסלע.

י. מאור שלא נעשה בידי אדם שיעורו מלא אגרוף גדול וזהו אגרופו של בן אבטיח א"ר יוסי וישנו כראש גדול של אדם נעשה בידי אדם שיערוהו כמלא מקדח גדול של לשכה שהוא כפונדיון של האיטלקי

אין טומאה⁹⁴ נכנסת לאהל ולא יוצאה ממנו בפחות מטפח על טפח. כיצד חלון שבין בית לבית או שבין בית לעלייה, אם יש בו טפח על טפח מרובע והיתה טומאה באחד מהן הבית השני טמא, אין בחלון פותח טפח אין הטומאה יוצאה ממנו ולא נכנסת לאהל השני. בד"א בחלון שעשה אותו האדם לתשמיש אבל חלון שעשה אותו האדם לאורה כדי שיכנס ממנו האור שיעורו כפונדיון והטומאה יוצאה ממנו. כיצד היתה טומאה בבית ובא אדם ונסמך לחלון זה של מאור או שהניח בו כלי או שהאחיל עליו אהל בצד הכותל נטמא כל שבאהל שהטומאה יוצאה לו, וחלון העשוי לאורה הוא שאין עליו תקרה אלא גלוי הוא לשמש. חלון הנעשה שלא בידי אדם כגון שחררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת או שהיה חלון פקוק ונטל הפקק או שהיתה בו זכוכית ונשברה שיעורו מלא אגרוף והוא כראש גדול

⁹³ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ב הלכה ח

⁹⁴ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק יד הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

של אדם⁹⁵, והוא שלא חשב עליו לתשמיש אבל אם חשב עליו לתשמיש שיעורו בפותח
מפה, חשב עליו למאור שיעורו בפונדיון שהמחשבה כאן כמעשה.

⁹⁵ הרא"ש והרע"ב ז"ל פירשו כראש גדול של כל אדם והיינו טעמא משום דהכי גרסי בדברי רבי יוסי פ"ז
דכלים והתוס' יום טוב ז"ל מחק הגירסא שצ"ל כראש גדול של אדם והקשה עליהם דאינו נכון וכי כל ראשי
אדם שוין הם עיין שם ולענ"ד נראה שהכוונה מפני שא"א לשער כל העולם מי הוא שראשו יותר גדול אלא יש
לשער בכל מקום אותו שראשו גדול והיינו של כל אדם והכי גרסי התוס' פ' לא יחפור דף י"ט ד"ה ריקק אינו
ממעט וכו'. מעשה רקח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

